

термінали, комерційні посередники, інституційні органи, фінансові організації, страхові компанії, дослідницькі організації, навчальні центри підготовки і перепідготовки персоналу, консалтингово-аналітичні організації, маркетингові організації та ін.

Кінцева організаційна структура ТЛК, як самостійна форма, утворюється з метою управління ланцюжками від постачальників сировини і виробничих компаній до споживачів, що взаємодіють один з одним у рамках єдиного ланцюжка створення вартості і підвищення логістичного потенціалу території, що сприяє її розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Innobarometer on cluster's role in facilitating innovation in Europe. Analytical Report [Electronic resource] // Flash Eurobarometer 187 – The Gallup Organization. – 2006. – Access mode : http://cordis.europa.eu/innovation-policy/studies/pdf/innobarometer_2006_en

УДК 334.7:656

Шарова С.В.

канд.екон.наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

РИНОК КОРПОРАТИВНИХ ЦІННИХ ПАПЕРІВ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ

На початку нинішнього століття основу економіки України складають нові господарські структури у виді великих інтегрованих об'єднань, корпорацій, ФПГ, компаній, холдингів і ін. організацій, що у своїх стратегічних намірах змогли об'єднати банківський і промисловий капітал і змогли скористатися сучасними фінансовими інструментами (поза банківською сферою) для створення ефективних видів виробництва. Надійними фінансовими інструментами, поза банківської сфери, для залучення фінансових ресурсів на тривалий термін, з метою проведення модернізації виробництва, нарощування потужностей і поповнення оборотних коштів, є випуск корпоративних облігацій і акцій підприємств. По обсязі приваблюваних коштів (крім кредитів і векселів) на розвинутих фінансових ринках компанії оформляють середньо- і довгострокові кредити у виді облігаційних позик приблизно в 50-80% випадків по обсязі приваблюваних коштів.

На сьогоднішній день основними інвесторами на ринку корпоративних цінних паперів виступають українські комерційні банки. За ними йдуть торговці цінними паперами, страхові компанії, нерезиденти, фізичні особи й ін. Структура торгів корпоративними

облігаціями по групах інвесторів серед комерційних банків і торговців цінними паперами за даними рейтингу ТОП – 100 “Фінанси. Кращі компанії фінансового сектора” у 2019 році була такою: 82.4% - комерційні банки; 17,6% - торговці цінними паперами. Але тільки з приходом на ринок корпоративних облігацій страхових компаній, інститутів спільного інвестування (відповідно до ЗУ “Про ІСІ”), із залученням фізичних осіб ринок корпоративних облігацій перейде на новий, більш якісний рівень і наблизиться до рівня розвитку аналогічних ринків у розвинутих країнах. Тому проблема подальшого розвитку ринку корпоративних цінних паперів як одного з ефективних інструментів залучення фінансових ресурсів на внутрішньому і міжнародному фінансових ринках є дуже актуальною.

На розвиток ринку корпоративних цінних паперів впливає ціла група факторів. Найбільше значення має розмір економіки країни і наявність великих компаній і корпорацій, що дає можливість сформувати внутрішній фінансовий ринок і виставити цінні папери національних корпорацій на закордонні ринки. Не менше значення має: макроекономічна стабільність; система мінімізації оподатковування і створення більш сприятливого режиму (у порівнянні з банківським кредитуванням) для випуску цінних паперів; державне регулювання розвитком ринку корпоративних цінних паперів; регламентація діяльності комерційних банків на ринку цінних паперів і рівень розвитку кредитних відносин; регламентація процесу емісії цінних паперів; рівень розвитку ринку державних цінних паперів і акцій і ін. фактори.

Основними проблемами українського ринку корпоративних облігацій є: власники, керівники підприємств і їхні менеджери здебільшого не знають і не розуміють можливостей ринку капіталу; кількість успішних розміщень корпоративних облігацій украї невелика через хитливий фінансовий стан великої кількості підприємств, що не дозволяє розглядати їх як надійних позичальників; більшість підприємств не відповідають вимогам “відкритості”, що також не дозволяє їм сформувати імідж потенційного позичальника; з десятків тисяч працюючих в Україні акціонерних товариств лише деякі мають міжнародний кредитний рейтинг; недостатньо використовують наші підприємства правила міжнародних стандартів для ведення фінансової звітності, що також утрудняє їм вихід на міжнародний ринок запозичень; практично не ведеться широка пропаганда інвестиційних механізмів ринку капіталу, прикладів успішного розміщення корпоративних облігацій і переваг даного способу залучення засобів; в Україні слабо

розвитий вторинний ринок корпоративних облігацій, що відбивається на їхній ліквідності і збільшує ризики вкладень та ін.

Незважаючи на те, що ми є свідками активного кількісного росту публічної пропозиції корпоративних облігацій, у цілому ринок корпоративних облігацій і акцій в Україні розвинутий слабо. Низьким є також обсяг ринку держоблігацій. Хоча випуск облігацій такими державними компаніями як Укрзалізниця, Енергоатом, Укртелеком і ін. може істотно вплинути найближчим часом на швидкий ріст ринку облігацій. Необхідно ще дуже багато зробити, щоб молодий ринок цінних паперів в Україні наблизився по своїх характеристиках до стандартів, що притаманні ринкам у розвинутих країнах.

Таким чином, для подальшого розвитку ринку корпоративних цінних паперів в Україні найближчим часом необхідно:

- 1) усунути пробіли в сфері законодавчого регулювання всіх елементів інфраструктури ринку корпоративних облігацій;

- 2) залучити і створити базу інституціональних інвесторів (пенсійних і взаємних інвестиційних фондів, страхових компаній);

- 3) відкрити міжнародні рейтингові агентства по наданню емітентам корпоративних облігацій кредитних рейтингів, а незалежні рейтингові оцінки повинні одержати набагато більше поширення;

- 4) створити ліквідний ринок державних облігацій з різними термінами погашення з метою підтримки ринку корпоративних боргових цінних паперів;

- 5) розробити і реалізувати програми підтримки місцевою владою і державними службами промислових компаній по виходу на ринок облігаційних позик;

- 6) збільшити кількість компаній по керуванню активами (вкладеннями накопичених фондів в облігації привабливих українських емітентів, що безумовно можуть збільшити стабільність і прибутковість портфеля даних фондів);

- 7) підвищити активність великих українських компаній і корпорацій по виходу на ринок цінних паперів як в Україні, так і на міжнародні ринки;

- 8) створити більш сприятливий податковий режим для фізичних осіб на ринку ЦП та ін.